T093 ATĐ 5 (18) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q116-Nghiệp Uẩn-Luận về Tà Ngữ

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

CHÖÔNG IV: NGHIEÄP UAÅN (Tieáp Theo)

Phaåm Thöù Hai: LUAÄN VEÀ TAØ NGÖÕ

LUAÄN VEÀ TAØ NGÖÕ (Phaàn 1)

Caùc loaïi taø ngöõ thì ñoù laø taø maïng chaêng? Giaû söû taø maïng thì ñoù laø taø ngöõ chaêng? Caùc chöông nhö vaäy vaø giaûi thích veà nghóa töøng chöông ñaõ lónh hoäi roài, tieáp theo caàn phaûi giaûi thích roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì caàn phaûi ngaên chaën toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc ñeå hieån baøy veà Chaùnh nghóa. Nghóa laø phaùi Thí Duï noùi lìa boû ngöõ vaø nghieäp, coù Theå taùnh cuûa Chaùnh maïng-Taø maïng rieâng bieät. Vì sao hoï ñöa ra caùch noùi naøy? Bôûi vì döïa vaøo kinh. Nhö trong kinh noùi ñeán taùm chi Thaùnh ñaïo, hoï ñöa ra caùch noùi naøy: Ñöùc Phaät noùi taùm Chi, taát caû coù Theå taùnh khoâng taïp loaïn laãn nhau. Vì vaäy lieàn noùi laø Chaùnh maïng-Taø maïng lìa boû ngöõ- nghieäp ra coù Theå khaù coù theå ñaït ñöôïc. Vì ngaên chaën yù ñoù ñeå hieån baøy veà Chaùnh maïng-Taø maïng ñeàu chính laø ngöõ-nghieäp, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Nhö ôû trong nghieäp ñaïo cuûa ngö baát thieän, neáu do tham maø khôûi leân thì goïi laø taø ngöõ, cuõng goïi laø taø maïng, bôûi vì maïng maø khôûi leân; do saân-si maø khôûi leân thì chæ goïi laø taø ngöõ, khoâng goïi laø taø maïng, bôûi vì khoâng do maïng maø khôûi leân. ÔÛ trong nghieäp ñaïo cuûa thaân baát thieän, neáu do tham maø khôûi leân thì goïi laø taø nghieäp, cuõng goïi laø taø maïng; do saân- si maø khôûi leân thì chæ goïi laø taø nghieäp, khoâng goïi laø taø maïng, nguyeân côù nhö tröôùc. ÔÛ trong nghieäp ñaïo cuûa ngöõ thieän do khoâng coù tham maø khôûi leân thì goïi laø chaùnh ngöõ, cuõng goïi laø chaùnh maïng, bôûi vì ñoái trò vôùi taø maïng; do khoâng coù saân-si maø khôûi leân thì goïi laø chaùnh ngöõ, khoâng goïi laø chaùnh maïng, nguyeân côù nhö tröôùc. ÔÛ trong nghieäp ñaïo cuûa thaân thieän, do khoâng coù tham maø khôûi leân thì goïi laø chaùnh nghieäp, cuõng goïi laø chaùnh maïng; do khoâng coù saân-si maø khôûi leân thì goïi laø chaùnh nghieäp, khoâng goïi laø chaùnh maïng, nguyeân côù nhö tröôùc. Döïa vaøo ñaây ñaõ hieån baøy veà Chaùnh maïng-Taø maïng, ñeàu do ngöõ nghieäp thaâu nhieáp laøm Theå thaùnh. Ñaây goïi laø Tyø-baø-sa toùm löôïc ôû nôi naøy. Hoûi: Caùc loaïi taø ngöõ thì ñoù laø taø maïng chaêng? Giaû söû taø maïng thì ñoù laø taø ngöõ chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù luùc taø ngöõ maø khoâng phaûi laø taø maïng, ñoù laø tröø ra boán haønh

aùc cuûa ngöõ höôùng ñeán taø maïng, coøn laïi caùc haønh aùc cuûa ngöõ, töùc laø do saân-si maø khôûi leân ngöõ nghieäp, laø taùnh cuûa ngöõ nghieäp, khoâng phaûi laø do maïng maø khôûi leân. 2. Coù luùc taø maïng maø khoâng phaûi laø taø ngöõ, ñoù laø ba haønh aùc cuûa thaân höôùng ñeán taø maïng, töùc laø do tham maø khôûi leân thaân nghieäp, bôûi vì maïng maø khôûi leân, khoâng phaûi laø taùnh ngöõ cuûa

nghieäp. Trong caùc caâu sau naøy neân döïa theo caùch giaûi thích naøy. 3. Coù luùc taø ngöõ cuõng laø taø maïng, ñoù laø boán haønh aùc cuûa ngöõ höôùng ñeán taø maïng. 4. Coù luùc khoâng phaûi laø taø ngöõ cuõng khoâng phaûi laø taø maïng, ñoù laø tröø ra ba haønh aùc cuûa thaân höôùng ñeán taø maïng, coøn laïi caùc haønh aùc cuûa thaân. Hoûi: Caùc loaïi taø nghieäp thì ñoù laø taø maïng chaêng? Giaû söû taø maïng thì ñoù laø taø nghieäp chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù luùc taø nghieäp maø khoâng phaûi laø taø maïng, ñoù laø tröø ra ba haønh aùc cuûa thaân höôùng ñeán taø maïng, coøn laïi caùc haønh aùc cuûa thaân, töùc laø do saân-si maø khôûi leân thaân nghieäp, bôûi vì laø taùnh cuûa thaân nghieäp, khoâng phaûi laø do maïng maø khôûi leân. 2. Coù luùc taø maïng maø khoâng phaûi laø taø nghieäp, ñoù laø boán haønh aùc cuûa ngöõ höôùng ñeán taø maïng, töùc laø do tham maø khôûi leân ngöõ nghieäp, bôûi vì maïng maø khôûi leân, khoâng phaûi laø taùnh cuûa thaân nghieäp. Hai caâu sau döïa theo caùch giaûi thích naøy. 3. Coù luùc taø nghieäp cuõng laø taø maïng, ñoù laø ba haønh aùc cuûa thaân höôùng ñeán taø maïng. 4. Coù luùc khoâng phaûi laø taø nghieäp cuõng khoâng phaûi laø taø maïng, ñoù laø tröø ra boán haønh aùc cuûa ngöõ höôùng ñeán taø maïng, coøn laïi caùc haønh aùc cuûa ngöõ. Trong naøy, do caùc tham maø khôûi leân ñeàu bôûi vì höôùng ñeán taø maïng, cho neân goïi laø taø maïng. Hoûi: Caùc loaïi chaùnh ngöõ thì ñoù laø chaùnh maïng chaêng? Giaû söû chaùnh maïng thì ñoù laø chaùnh ngöõ chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù luùc chaùnh ngöõ maø khoâng phaûi laø chaùnh maïng, ñoù laø tröø ra boán haønh dieäu cuûa ngöõ höôùng ñeán chaùnh maïng, coøn laïi caùc haønh dieäu cuûa ngöõ, töùc laø do khoâng coù saân-khoâng coù si maø khôûi leân ngöõ nghieäp, bôûi vì laø taùnh cuûa ngöõ nghieäp, khoâng phaûi laø ñoái trò vôùi taø maïng. 2. Coù luùc chaùnh maïng maø khoâng phaûi laø chaùnh ngöõ, ñoù laø ba haønh dieäu cuûa thaân höôùng ñeán chaùnh maïng, töùc laø do khoâng coù tham maø khôûi

leân thaân nghieäp, bôûi vì laø ñoái trò vôùi taø maïng, khoâng phaûi laø taùnh cuûa ngöõ nghieäp. Hai caâu sau döïa theo caùch giaûi thích naøy. 3. Coù luùc chaùnh ngöõ cuõng laø chaùnh maïng, ñoù laø boán haønh dieäu cuûa ngöõ höôùng ñeán chaùnh maïng. 4. Coù luùc khoâng phaûi laø chaùnh ngöõ cuõng khoâng phaûi laø chaùnh maïng, ñoù laø tröø ra ba haønh dieäu cuûa thaân höôùng ñeán chaùnh maïng, coøn laïi caùc haønh dieäu cuûa thaân. Hoûi: Caùc loaïi chaùnh nghieäp thì ñoù laø chaùnh maïng chaêng? Giaû söû chaùnh maïng thì ñoù laø chaùnh nghieäp chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù luùc chaùnh nghieäp maø khoâng phaûi laø chaùnh maïng, ñoù laø tröø ra ba haønh dieäu cuûa thaân höôùng ñeán chaùnh maïng, coøn laïi caùc haønh dieäu cuûa thaân, töùc laø do khoâng coù saân-khoâng coù si maø khôûi leân thaân nghieäp, bôûi vì laø taùnh cuûa thaân nghieäp, khoâng phaûi laø ñoái trò vôùi taø maïng. 2. Coù luùc chaùnh maïng maø khoâng phaûi laø chaùnh nghieäp, ñoù laø boán haønh dieäu cuûa ngöõ höôùng ñeán chaùnh maïng, töùc laø do khoâng coù tham maø khôûi leân ngöõ nghieäp, bôûi vì ñoái trò vôùi taø maïng, khoâng phaûi laø taùnh cuûa thaân nghieäp. Hai caâu sau döïa theo caùch giaûi thích naøy. 3. Coù luùc chaùnh nghieäp cuõng laø chaùnh maïng

ñoù laø ba haønh dieäu cuûa thaân höôùng ñeán chaùnh maïng. 4. Coù luùc khoâng phaûi laø chaùnh nghieäp cuõng khoâng phaûi laø chaùnh maïng, ñoù laø tröø ra boán haønh dieäu cuûa ngöõ. Trong naøy, caùc haønh do khoâng coù tham maø khôûi leân, ñeàu bôûi vì höôùng ñeán chaùnh maïng, cho neân goïi laø chaùnh maïng. Ñaõ sô löôïc bieåu hieän roõ raøng veà töôùng xen taïp-khoâng xen taïp, nay seõ noùi roäng veà töôùng sai bieät aáy. Nghóa laø neáu coù luùc vì nhaân duyeân lôïi ích cuûa maïng soáng maø khôûi leân caùc haønh aùc, thì loaïi naøy goïi laø taø ngöõ-taø nghieäp, cuõng goïi laø taø maïng, bôûi vì laø taùnh cuûa ngöõ nghieäp, laø do maïng maø khôûi leân; neáu coù luùc vì caùc loaïi nhaân duyeân khaùc maø khôûi leân caùc haønh aùc, thì goïi laø taø ngöõ-taø nghieäp, khoâng goïi laø taø maïng, bôûi vì laø taùnh cuûa ngöõ nghieäp, khoâng phaûi laø do maïng maø khôûi leân. Phaàn coøn laïi döïa theo caùch giaûi thích naøy. Laïi nöõa, neáu coù luùc tuøy theo caùc loaïi baøng sinh-minh chuù, duyeân vôùi maïng soáng taø vaïy khôûi leân caùc haønh aùc, thì goïi laø taø ngöõ-taø nghieäp, cuõng goïi laø taø maïng; neáu coù luùc vì caùc loaïi nhaân duyeân khaùc maø khôûi leân caùc haønh aùc, thì goïi laø taø ngöõ-taø nghieäp, khoâng goïi laø taø maïng. Laïi nöõa, neáu vì boán nhaân duyeân cuûa aùi, khôûi leân caùc haønh aùc thì goïi laø taø ngöõ-taø nghieäp, cuõng goïi laø taø maïng; neáu vì duyeân khaùc maø khôûi

leân caùc haønh aùc, thì goïi laø taø ngöõ-taø nghieäp, khoâng goïi laø taø maïng. Laïi nöõa, neáu coù töôùng giaû doái hieän roõ vì lôïi-caàu lôïi duyeân vôùi naêm loaïi taø maïng, khôûi leân caùc haønh aùc, thì goïi laø taø ngöôøi-taø nghieäp, cuõng goïi laø taø maïng; neáu vì duyeân khaùc maø khôûi leân caùc haønh aùc, thì goïi laø taø ngöõ-taø nghieäp, khoâng goïi laø taø maïng. Laïi nöõa, neáu khôûi leân gia haïnh cuûa haønh aùc, thì goïi laø taø ngöõ-taø nghieäp, cuõng goïi laø taø maïng; neáu khôûi leân nghieäp ñaïo caên baûn cuûa haønh aùc, thì goïi laø taø ngöõ-taø nghieäp, khoâng goïi laø taø maïng. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì gia haïnh khoù tröø chöù khoâng phaûi laø caên baûn. Laïi nöõa, neáu khôûi leân caùc loaïi Giaù toäi, thì goïi laø taø ngöõ-taø nghieäp, cuõng goïi laø taø maïng; neáu khôûi leân Taùnh toäi, thì goïi laø taø ngöõ-taø nghieäp, khoâng goïi laø taø maïng. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì Giaù toäi khoù phoøng ngöøa chöù khoâng phaûi laø Taùnh toäi. Bôûi vì ñaïo lyù ñaõ noùi veà saùu moân-baûy moân nhö vaäy, cho neân quyeát ñònh khoâng theå naøo taùch lìa ngöõ-nghieäp ra maø thieát laäp taø maïng rieâng bieät. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao noùi ba loaïi nhö taø ngöõ..., vaø ôû trong kinh noùi taùm chi Thaùnh ñaïo, ngoaøi chaùnh ngöõ-chaùnh nghieäp coøn noùi ñeán chaùnh maïng rieâng bieät? Ñaùp: Ñöùc Phaät vì taø maïng löøa doái laøm cho ngöôøi ta meâ hoaëc, vi teá khoù nhaän bieát cho neân cuøng luùc vôùi ngöõ-nghieäp neâu baøy roõ raøng, laïi neâu baøy roõ raøng rieâng bieät. Nhö quaân giaëc vaø töôùng giaëc cuøng moïi ngöôøi cheùm gieát laãn nhau, laïi cheùm ban ñaàu rieâng bieät. Laïi coù ngöôøi noùi: Bôûi vì caùc loaïi taø maïng khoù coù theå tröø saïch, cho neân cuøng luùc chæ trích vôùi ngöõ-nghieäp, laïi chæ trích rieâng bieät. Gioáng nhö ngöôøi nöõ cuøng vôùi nhöõng ñieàu ham muoán vaø phieàn naõo ham muoán, cuøng luùc noùi ñeán loãi laàm, laïi chæ trích rieâng bieät. Theá naøo laø taø maïng khoù coù theå tröø saïch? Ñoù laø coù hai phaùp khoù

loaïi tröø-khoù rôøi boû, töùc laø ngöôøi taïi gia thì taø kieán, vaø ngöôøi xuaát gia thì taø maïng. Nhöõng ngöôøi taïi gia tuy raát saùng suoát thoï trì naêm giôùi, nhöng neáu bò khoå ñau laøm cho böùc baùch thì duøng caùc loaïi höông hoa-ñoà aên thöùc uoáng ñeå cuùng vaùi caàu khaån Thieân thaàn. Nhöõng ngöôøi xuaát gia tuy raát saùng suoát thoï trì Cuï tuùc giôùi, nhöng bôûi vì duyeân cung caáp cho neân thaân maïng maø heä thuoäc ngöôøi khaùc, luùc thaáy thí chuû chænh ñoán oai nghi, hieän roõ töôùng thaân thieän gaàn guõi. Vì vaäy cho neân noùi rieâng bieät veà taø maïng-chaùnh maïng. Trong kinh vaø luaän Thi Thieát ñeàu noùi nhö vaäy: “Saùt sinh cho ñeán taø kieán ñeàu coù ba loaïi: 1. Töø tham maø sinh ra.

2. Töø saân maø sinh ra. 3. Töø si maø sinh ra.” Theá naøo laø saùt sinh do tham maø sinh ra? Ñoù laø nhö coù moät ngöôøi bôûi vì tham thòt da gaân xöông..., cho neân gieát haïi höõu tình khaùc; hoaëc laø laøm vöøa long nhöõng ngöôøi yeâu quyù, baïn thaân ñaõ töøng laøm ñieàu lôïi ích ñoái vôùi mình, maø laøm ñieàu gieát haïi; hoaëc laø ngöôøi khaùc duøng tieàn baïc vaø caùc söï lôïi ích ñeå caàu mình laøm ñieàu gieát haïi, nhö caùc Quoác Vöông duøng caùc loaïi tieàn cuûa-ñòa vò, chieâu moä ngöôøi duõng maõnh ñeå ñaùnh deïp ñoái phöông chöa quy phuïc. Nhöõng söï gieát haïi nhö vaäy goïi laø do tham maø sinh ra. Theá naøo laø do saân maø sinh ra? Ñoù laø nhö coù moät ngöôøi ñoái vôùi höõu tình khaùc, coù taâm phieàn muoän toån haïi, taâm oaùn traùch hieàm khích, taâm ñaày aùc yù maø ñoaïn maát maïng soáng cuûa ngöôøi aáy; hoaëc laø laøm haïi baïn beø thaân thuoäc cuûa hoï ñeå caét ñöùt con ñöôøng thuø oaùn. Nhöõng söï gieát haïi nhö vaäy goïi laø do saân maø sinh ra. Theá naøo laø do si maø sinh ra? Ñoù laø nhö coù moät loaïi ngöôøi khôûi leân caùch nhìn nhö vaäy, ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Löøa ngöïa traâu deâ gaø heo höôu nai..., ñeàu laø vaät cuùng teá ñeå con ngöôøi söû duïng aên uoáng, vì vaäy gieát haïi maø khoâng coù toäi. Laïi coù moät loaïi ngöôøi khôûi leân caùch nhìn nhö vaäy, ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Coïp beo choàn soùi raén rít... laøm toån haïi cho con ngöôøi, vì tröø boû tai hoïa cho ngöôøi maø gieát haïi cuõng khoâng coù toäi. Vaø laïi, ôû phía taây vuøng naøy coù Mieät-leä-xa teân goïi laø Muïc-ca, khôûi leân caùch nhìn nhö vaäy, ñöa raùch noùi nhö vaäy: Cha meï giaø yeáu, vaø gaëp phaûi beänh taät laâu ngaøy khoù chöõa, neáu coù theå gieát cheát thì ñöôïc phöôùc chöù khoâng coù toäi. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì ngöôøi giaø yeáu thì caùc caên muïc naùt hö hoaïi khoâng theå naøo aên uoáng, neáu cheát ñi thì laïi ñöôïc caùc caên toát ñeïp môùi hôn, uoáng söõa aám aùp môùi hôn; neáu gaëp phaûi beänh taät laâu ngaøy khoù chöõa, chòu nhieàu khoå naõo, cheát ñi seõ giaûi thoaùt, cho neân gieát cheát thì khoâng coù toäi. Nhöõng söï gieát haïi nhö vaäy goïi laø do si maø sinh ra, bôûi vì meâ môø nghieäp quaû cho neân khôûi leân söï baøi baùng taø vaïy. Theá naøo laø troäm caép do tham maø sinh ra? Ñoù laø nhö moät ngöôøi muoán ñoà vaät tieàn baïc cuûa ngöôøi khaùc, ngöôøi ta khoâng cho maø laáy; hoaëc laø laøm vöøa loøng ngöôøi yeâu quyù, baïn thaân ñaõ töøng laøm ñieàu lôi ích cho mình, maø laøm ñieàu troäm caép; hoaëc laø ngöôøi khaùc duøng tieàn baïc vaø caùc söï lôïi ích ñeå caàu mình laøm ñieàu troäm caép, nhö chieâu moä quaân töôùng cöôùp boùc tieàn baïc chaâu baùu cuûa ngöôøi khaùc. Nhöõng söï troäm caép nhö vaäy goïi laø do tham maø sinh ra. Theá naøo laø do saân

maø sinh ra? Ñoù laø nhö coù moät ngöôøi ñoái vôùi caùc

höõu tình, coù taâm phieàn muoän toån haïi-oaùn traùch hieàm khích-ñaày aùc yù, maø troäm laáy ñoà vaät cuûa hoï, laøm cho hoï phaûi khoán ñoán phieàn muoän; hoaëc laø laáy troäm tieàn baïc vaät duïng cuûa baïn thaân vôùi hoï, bôûi vì oaùn gheùt hoï. Nhöõng söï troäm caép nhö vaäy goïi laø do saân maø sinh ra. Theá naøo laø do sinh ra? Nhö coù moät loaïi ngöôøi ñoái vôùi caùc Baø- la-moân, khôûi leân caùch nhìn nhö vaäy, ñöa ra caùch noùi nhö vaäy? Taát caû nhöõng gì treân maët ñaát voán laø do thaàn löïc cuûa Phaïm Vöông hoùa ra, ban cho caùc Baø-la-moân, nay theá löïc cuûa Baø-la-moân suy yeáu, Saùt-ñeá lôïi cuøng nhau xaâm laán chieám ñoaït ñeå höôûng thuï, cho neân luùc Baø-la-moân laáy maø höôûng thuï laø laáy vaät cuûa mình, cuõng khoâng coù toäi troäm caép. Nhöng maø luùc hoï laáy thì daáy leân töôûng raèng vaät cuûa ngöôøi khaùc. nhöõng söï troäm caép nhö vaäy goïi laø do si maø sinh ra, bôûi vì meâ môø ñoái vôùi nghieäp quaû cho neân khôûi leân söï baøi baùng taø vaïy. Theá naøo laø taâm do tham maø sinh ra? Ñoù laø ñieàu naøy phaàn lôùn vì taâm ñam meâ nhieãm oâ; hoaëc laø duøng tieàn baïc vaø nhöõng ñieàu lôïi ích, ôû khaép moïi nôi laøm ñieàu taø daâm. Ñoù goïi laø do tham maø sinh ra. Theá naøo laø do saân maø sinh ra? Ñoù laø nhö coù moät ngöôøi ñoái vôùi höõu tình khaùc, taâm coù phieàn muoän toån haïi-oaùn traùch hieàm khích-ñaày aùc yù, muoán laøm cho oâ nhuïc-nhaän chòu nhöõng ñieàu suy suïp coù haïi, lieàn ñoái vôùi ngöôøi aáy maø laøm ñieàu taø daâm. Ñoù goïi laø do saân maø sinh ra. Theá naøo laø do si maø sinh ra? Ñoù laø Baø-la-moân khôûi leân caùch nhìn nhö vaäy, ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Caùc Baø-la-moân khôûi leân caùch nhìn nhö vaäy, ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Caùc Baø-la-moân caàn phaûi nuoâi boán vôï, Saùt-ñeá-lôïi ba vôï, Pheä-xaù thuaän theo hai, Thuù-ñaït-la moät vôï. Nhöõng Baø- la-moân neáu chöa ñuû soá vôï, daâm vôùi vôï ngöôøi khaùc cuõng khoâng coù toäi. Nhöng luùc hoï haønh daâm thì khôûi leân töôûng ñeán thuoäc veà ngöôøi khaùc. Vaû laïi, ôû phía Taây vuøng naøy coù Mieät-leä-xa teân goïi laø Muïc-ca, khôûi leân caùch nhìn nhö vaäy, ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Meï-chò em gaùi vaø vôï-con gaùi..., laøm ñieàu daâm tuïc ñoái vôùi hoï ñeàu khoâng coù toäi. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì taát caû nöõ saéc, ñeàu nhö traùi chín ñaõ mua, aên uoáng ngay treân ñöôøng-beân caàu-döôùi thuyeàn-ôû baäc theàm-beân coái xay..., phaùp voán nhö vaäy höõu tình cuøng nhau maø höôûng thuï, vì vaäy laøm ñieàu daâm tuïc ñoái vôùi hoï khoâng coù toäi. Taø daâm nhö vaäy goïi laø do si maø sinh ra, nguyeân côù nhö tröôùc. Theá naøo laø lôøi noùi doái traù do tham maø sinh ra? Ñoù laø nhö coù moät ngöôøi bôûi vì danh lôïi, cho neân ñoái vôùi höõu tình khaùc che daäy yù töôûng maø noùi, hoaëc laø vì mình-hoaëc laø vì ngöôøi khaùc, nhö caùc Quoác Vöông chieâu moä ngöôøi coù taøi bieän luaän, khieán ñi khaép nôi giaûng giaûi ñeå duï doã nhöõng ngöôøi chöa quy phuïc. Ngöôøi aáy luùc baáy giôø bôûi vì tieàn cuûa-ñòa vò, cho

neân hoaëc laø döïa vaøo beân trong-doái gaït beân ngoaøi, hoaëc laø döïa vaøo beân ngoaøi-doái gaït beân trong, hoaëc laø döïa vaøo hai beân-doái gaït hai beân. Lôøi noùi doái traù nhö vaäy goïi laø do tham maø sinh ra. Theá naøo laø do saân maø sinh ra? Ñoù laø nhö ñoái vôùi ngöôøi khaùc, taâm coù phieàn muoän toån haïi-oaùn traùch

hieàm khích-ñaày aùc yù, muoán laøm haïi ngöôøi aáy cho neân phaùt ra lôøi noùi doái traù; hoaëc laø ñoái vôùi baïn thaân maø ngöôøi aáy yeâu quyù, phaùt ra lôøi noùi doái traù, bôûi vì oaùn gheùt ngöôøi aáy. Lôøi noùi doái traù nhö vaäy goïi laø do saân maø sinh ra. Theá naøo laø do si maø sinh ra? Ñoù laø nhö coù moät ngöôøi, khôûi leân caùch nhìn nhö vaäy, ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Nhöõng ngöôøi vì thaân maïng cuûa mình vaø thaân maïng cuûa ngöôøi khaùc maéc naïn, maø noùi doái thì khoâng mang toäi noùi doái. Nhö thôï saên hoûi con cöøu ôû choã naøo, vaø quaân giaëc hoûi quaân nhaø vua ôû nôi naøo, tuy thaáy thaät söï-bieát thaät söï maø bôûi vì sôï laøm haïi ñeán hoï, tuy traû lôøi khoâng thaät maø khoâng coù toäi. Neáu bieát raèng loaïi aáy khoâng phaûi laø khoâng coù toäi, hoï noùi laø ñeàu khoâng coù thì seõ gaây ra nhieàu laàn. Lôøi noùi doái traù nhö vaäy goïi laø do si maø sinh ra, nguyeân côù nhö tröôùc. Theá naøo laø lôøi noùi chia reõ do tham maø sinh ra? Ñoù laø nhö coù moät ngöôøi bôûi vì danh lôïi, ñoái vôùi höõu tình aáy, hoaëc laø baïn thaân cuûa hoï maø phaùt ra lôøi noùi chia reõ. Hoaëc vì mình-hoaëc vì ngöôøi khaùc, nhö caùc Quoác Vöông chieâu moä ngöôøi coù taøi bieän luaän, khieán laøm möu keá chia reõ ñeå cho ngöôøi khaùc quy phuïc. Ngöôøi aáy luùc baáy giôø bôûi vì tieàn cuûa-ñòa vò, cho neân hoaëc laø döïa vaøo beân trong, hoaëc laø döïa vaøo hai beân-chia reõ hai beân. Laïi nhö Baø-la-moân coù hai thí chuû: 1. Giuùp cho aùo maëc. 2. Giuùp cho côm aên. Baø-la-moân nghó raèng: Neáu hai thí chuû hoøa thuaän vui veû vôùi nhau, thì mình ôû hai nôi ñeàu coù ñöôïc moät ñieàu, neáu hoï choáng ñoái nhau thì moãi moät nôi mình ñeàu coù ñöôïc hai moùn. Bôûi vì nhaân duyeân naøy maø thöïc hieän lôøi noùi chia reõ. Ñoù goïi laø do tham maø sinh ra. Theá naøo laø do saân maø sinh ra? Ñoù laø nhö coù ngöôøi ñoái vôùi ngöôøi khaùc, taâm coù phieàn muoän toån haïi-oaùn traùch hieàm khích-ñaày aùc yù, maø chia reõ ngöôøi aáy-hoaëc laø baïn thaân cuûa hoï, bôûi vì muoán phaù hoaïi ngöôøi aáy. Ñoù goïi laø do saân maø sinh ra. Theá naøo laø do si maø sinh ra? Ñoù laø nhö coù moät loaïi Baø-la-moân, khôûi leân caùch nhìn nhö vaäy, ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: Nhöõng ngöôøi khoâng coù luaät nghi, neáu vui veû hoøa thuaän thì laøm ñieàu aùc theâm nhieàu, neáu choángñoái taùch rôøi nhau thì laøm ñieàu aùc seõ ít hôn, vì vaäy neáu coù ôû trong loaïi aáy, noùi ra lôøi noùi chia reõ thì hoaøn toaøn khoâng coù toäi. Ñoù goïi laø

do si maø sinh ra, nguyeân côù nhö tröôùc. Theá naøo laø lôøi noùi hung aùc do tham maø sinh ra? Ñoù laø nhö bôûi vì danh lôïi maø maéng nhieác laøm nhuïc ñoái vôùi höõu tình khaùc, hoaëc laø vì mình-hoaëc laø vì ngöôøi khaùc. nhö caùc Quoác Vöông giao cho ngöôøi thæ haønh phaùp luaät taøn aùc khieán laøm chuû nguïc tuø, vaø sai quaân lính phuï taù soaïn ra baøi kòch raêng ñe, döïa vaøo nhöõng duyeân naøy maø phaùt ra lôøi noùi hung aùc. Ñoù goïi laø do tham maø sinh ra. Theá naøo laø do saân maø sinh ra? Ñoù laø nhö ñoái vôùi ngöôøi khaùc, taâm coù phieàn muoän toån haïi-oaùn traùch hieàm khích-ñaày aùc yù, lieàn maéng nhieác laøm nhuïc ngöôøi aáy, hoaëc laø baïn thaân cuûa hoï. Hoaëc laø vì mình-hoaëc laø vì ngöôøi khaùc, ñoù goïi laø saân maø sinh ra. Theá naøo laø do si maø sinh ra? Ñoù laø nhö ngoaïi ñaïo Thieân Keá goïi laø thôø thaàn löûa, taùnh voán coù saün raát noùng naûy voäi vaøng, noùi nhieàu lôøi hung aùc. Caùc ñeä töû cuûa oâng ta cho laø toát ñeïp tuyeät vôøi, ñeàu

luyeän taäp lôøi noùi hung aùc. Ñoù goïi laø do si maø sinh ra, nguyeân côù nhö tröôùc. Theá naøo laø lôøi noùi dô baån do tham maø sinh ra? Ñoù laø nhö coù moät ngöôøi vì danh lôïi… cuûa mình vaø ngöôøi khaùc, cho neân phaùt ra lôøi noùi dô baån. Nhö ngöôøi laøm troø heà bôûi vì tieàn baïc-lôïi loäc, cho neân ôû choán ñoâng ngöôøi tuï taäp, duøng caùc loaïi töø ngöõ-ca vònh-treâu ñuøa xen taïp maø noùi. Laïi nhö nhöõng ngöôøi nam-nöõ vì taâm aùi nhieãm maø noùi ra nhöõng lôøi dô baån. Laïi coù ngöôøi soaïn ra vaên chöông theá tuïc, thoï trì ñoïc tuïng ngaâm nga. Ñoù goïi laø do tham maø sinh ra. Theá naøo laø do saân maø sinh ra? Ñoù laø nhö ñoái vôùi ngöôøi khaùc, taâm coù phieàn muoän toån haïi-oaùn traùch hieàm khích-ñaày aùc yù, tuøy tieän treâu choïc ngöôøi aáy cho neân phaùt ra lôøi noùi dô baån; hoaëc laø tuøy tieän treâu choïc naïn thaân maø ngöôøi aáy yeâu quyù, bôûi vì oaùn gheùt hoï. Ñoù goïi laø do saân maø sinh ra. Theá naøo laø do si maø sinh ra? Ñoù laø nhö coù moät loaïi Baø-la-moân, khôûi leân caùch nhìn nhö vaäy, ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: caùc höõu tình cuùng teá thaàn löûa, hoaëc cuùng teá thaàn khaùc, hoaëc laø ñoïc tuïng Pheä-ñaø vaø caùc loaïi chuù thuaät…, taát caû ñeàu ñöôïc thanh tònh vaø giaûi thoaùt. Ñoù goïi laø do si maø sinh ra. Theá naùo laø tham do tham maø sinh ra? Ñoù laø tham raøng buoäc(Trieàn) khoâng giaùn ñoaïn-tham raøng buoäc hieän roõ tröôc maét. Ñoù goïi laø tham do tham maø sinh ra. Theá naøo laø do saân maø sinh ra? Ñoù laø saân raøng buoäc khoâng giaùn ñoaïn-tham raøng buoäc hieän roõ tröôùc maét. Ñoù goïi laø tham do saân maø sinh ra.

Theá naøo laø do si maø sinh ra? Ñoù laø si raøng buoäc khoâng giaùn ñoaïn- tham raøng buoäc hieän roõ tröôùc maét. Ñoù goïi laø tham do si maø sinh ra. Theá naøo laø saân do tham maø sinh ra? Ñoù laø tham raøng buoäc khoâng giaùn ñoaïn-saân raøng buoäc hieän roõ tröôùc maét. Ñoù goïi laø saân do tham maø sinh ra. Theá naøo laø do saân maø sinh ra? Ñoù laø saân raøng buoäc khoâng giaùn ñoaïn- saân raøng buoäc hieän ôû tröôùc maét. Ñoù goïi laø saân do saân maø sinh ra. Theá naøo laø do si maø sinh ra? Ñoù laø si raøng buoäc khoâng giaùn ñoaïn- saân raøng buoäc hieän roõ tröôùc maét. Ñoù goïi laø saân do si maø sinh ra. Theá naøo laø taø kieán do tham maø sinh ra? Ñoù laø tham raøng buoäc khoâng giaùn ñoaïn-taø kieán raøng buoäc hieän roõ tröôùc maét. Ñoù goïi laø taø kieán do tham maø sinh ra. Theá naøo laø do saân maø sinh ra? Ñoù laø saân raøng buoäc khoâng giaùn ñoaïn-taø kieán raøng buoäc hieän roõ tröôùc maét. Ñoù goïi laø taø kieán do saân maø sinh ra. Theá naøo laø do si maø sinh ra? Ñoù laø si raøng buoäc khoâng giaùn ñoaïn- taø kieán raøng buoäc hieän roõ tröôùc maét. Ñoù goïi laø taø kieán do si maø sinh ra. Hoûi: Ñaõ bieát veà möôøi nghieäp ñaïo baát thieän, taát caû ñeàu do tham- saân-si maø khôûi leân, trong ñoù moãi moät loaïi coù maáy laøm gia haïnh, maáy laøm cöùu caùnh, maø coù theå khôûi leân? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Ba loaïi laø saùt sinh-noùi lôøi hung aùc vaø saân giaän, laøm gia haïnh-do saân laøm cöùu caùnh; ba loaïi laø troäm caép-taø daâm vaø tham duïc, laøm gia haïnh-do tham laøm cöùu caùnh; coøn laïi ba nghieäp ñaïo cuøa ngöõ, laøm gia haïnh-do ba loaïi laøm cöùu caùnh; moät loaïi taø kieán coù ñuû ba loaïi, laøm gia haïnh-do si laøm cöùu caùnh. Laïi coù ngöôøi noùi: Taø daâm laø khoâng nhaát ñònh, nghóa laø neáu daâm tuïc khieán cho phaûi chaûy ra baát tònh

môùi thaønh nghieäp ñaïo, thì ba loaïi laøm gia haïnh- do tham laøm cöùu caùnh; neáu coù daâm tuïc khieán cho vöøa môùi ñöa vaøo cöûa aâm vaät ñaõ thaønh nghieäp ñaïo, thì ba loaïi laøm gia haïnh-do ba loaïi laøm cöùu caùnh. Nhöõng nghieäp ñaïo coøn laïi, taát caû ñeàu duøng ba loaïi laøm gia haïnh-do ba loaïi laøm cöùu caùnh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.